

ویژه کارکنان شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

اصول اولیه در طراحی فضای سبز

فرآیند طراحی

طراحی خلق یک اثر می باشد. این آفرینش کوچک باید از یک رونر پیروی کند تا به تکامل برسد بنابراین می توان برای فرایند طراحی فضای سبز مراحل متعددی در نظر گرفت.

۱ - تصمیم گیری‌های کلان و نیازهای کارفرما

تصمیم گیری‌های کلان مانند برنامه ریزی‌های ملی، استانی، شهری است که پروژه ما از این تصمیم گیری‌ها تاثیر می پذیرد. مثلاً" در طرح جامع فضای سبز شهری کاربری‌ها و نوع فضای سبز یک قطعه از شهر به همراه مشخصات آن مشخص شده است. به غیر از برنامه های کلان و برنامه های از پیش تعیین شده که در منطقه طراحی تاثیر گذارند نیازها و خواسته کارفرما بسیار مهم است.

۲ - تجزیه و تحلیل پهنه

تجزیه و تحلیل محیط یکی از مهمترین عوامل موفقیت در طرح می باشد. عوامل محیطی بسیار متنوع می باشند وبستگی به نوع و مقیاس یک پروژه دارد. در تجزیه و تحلیل یک محوطه مثل باغچه یک خانه مساله ساده تر از یک پارک شهری یا یک محوطه تفرجگاهی بزرگ می باشد. اما بطور کلی موارد زیر در نظر گرفته می شود.

- اقلیم سایت: دما (خصوصاً جهت انتخاب دامنه بردباری گیاهان)، بارندگی، رطوبت و تبخیر، جهت بادهای و سرعت باد، جهات تابش و ساعات آفتابی و...
- ویژگی‌های توپوگرافیکی سایت: ارتفاع از سطح دریا، شیب، جهت شیب (یعنی اینکه دامنه شیبدار به کدام سمت جغرافیایی است)، شکل زمین شامل گودی‌ها بلندی‌ها دره‌ها و یال‌ها
- محیط طبیعی سایت: گیاهان بومی و گیاهانی که سابقه کاشت در محل‌های اطراف و مشابه را دارند. چه جانورانی از این محیط بهره می برند مانند محل گذر، شکار و لانه جانوران
- جنس زمین: نوع سنگ‌ها و ساختار زمین شناسی، جنس و کیفیت خاک
- مشخصه های اجتماعی و فرهنگی: جمعیت بازدید کنندگان، ساختار جمعیتی، میزان درآمد، آداب و رسوم
- ویژگی‌های تاریخی: آثار و جاذبه‌ها، معماری و طراحی سنتی باغ‌سازی هر کشور در هر دوره تاریخی متأثر از سبک معماری و فرهنگ مردمان آن دوران بوده است. این امر در جزییات مناطق و شهرها نیز با یکدیگر متفاوت است. می توان با بررسی تاریخی منطقه از بروز اشتباهات فاحش در پروژه ها پیشگیری کرد. اشتباهاتی مانند کاشت افرای ژاپنی در محوطه هایی که سابقاً باغ ایرانی بوده و احتیاج به باز زنده سازی دارد.

مساله این است که فرمول خاصی نمی توان برای تجزیه تحلیل محیطی و آنالیز سایت بیان کرد و نوع پروژه موارد آنالیز سایت را دیکته می کند. اما نکته مهم این است طراح باید از ابتدا بداند برای چه کاری چه داده و کیفیتی را بررسی می کند مثلاً" بررسی

درآمد ساکنان یک محله برای طراحی پارک محله ای در تعیین کاربری‌ها و تفریحاتی که توان پرداخت بهای آن را داشته باشند مهم است.

مساله بسیارمهم این است که اولین بار که برای بازدید محوطه مورد نظر برای طراحی می روید اظهار نظر در مورد طرح و گیاهان کار دشواری است . اما با یک نگاه عمیق به محوطه های کاشته شده مجاور منطقه می توان گیاهان مناسب برای محیط را به آسانی شناسایی کرد. اینکه در محوطه اطراف چه گیاهانی بکار فته و استفاده از کدام گیاه موفقیت آمیز بوده بسیار مهم می باشد . این آنالیز سایت بسته به حجم و اهمیت پروژه می توان بصورت یادداشت‌های طراح روی یک کاغذ و دفترچه یادداشت باشد و یا بصورت نقشه و ترسیمی باشد. یادداشت‌ها می تواند شامل موارد زیر باشد:

- ابعاد و مساحت محوطه
- جنس خاک
- نزدیکترین منبع آب
- نوع گیاهان خودروی مشاهده شده در محل
- نوع گیاهان کاشته شده در محل
- مصالح ساختمانی قابل دسترس در محل
- جهت باد
- نزدیکترین نهالستان به محل و گونه های گیاهی در دسترس
- اگر خاک نامناسب باشد از چه محلی می توان خاک تهیه کرد
- عناصر ساخته شده در سایت
- محل انشعاب برق و آب
- چه گروه سنی از این محل استفاده می کنند
- تعداد استفاده کنندگان چند نفر است (تقریبی)
- چه تعداد خودرو بصورت تقریبی در این محوطه وارد می شود یا کنار آن طولانی مدت توقف می کند.
- مسیرهای دسترسی چگونه است
- و

یکی دیگر از مواردی که بسیار در شناخت و تجزیه و تحلیل سایت می تواند موثر باشد تصویر برداری و تحلیل تصاویر است. شاید پس از رجوع به محل موردی را فراموش کردید که حتی در یادداشت‌هایتان نیز نبود. مراجعه به تصاویر سایت می تواند تا حدودی پاسخگوی شما باشد.

